

„Bio-hubs as keys to successful biomass supply integration for bioenergy within the bioeconomy“ & „TWG Bioenergy and Biomaterials BioEast kick-off meeting“

Mikisková, J.

Agrovýzkum Rapotín s.r.o.

Změna klimatu, znehodnocování půdy a ekosystémů, spolu se zvyšující se celosvětovou populací vedou k nutnosti hledat nové ekologičtější způsoby výroby a spotřeby. Tyto požadavky zohledňuje nová Evropská strategie biohospodářství, jejímž hlavním cílem je efektivní využívání obnovitelných zdrojů a zajištění ochrany životního prostředí. Biohospodářství zahrnuje všechna odvětví a systémy, které využívají biologické zdroje (zvířata, rostliny, mikroorganismy a z nich získanou biomasu včetně organického odpadu). Je to jedno z největších a nejvýznamnějších odvětví EU, do kterého spadá zemědělství, lesní hospodářství, rybolov a akvakultura, potravinářství a krmivářství, bioenergetika i produkce výrobků z biologického materiálu. Rozvoj bioekonomiky, která je obnovitelným segmentem oběhového hospodářství, skrývá velký potenciál a může nám pomoci zajistit dostatek potravin, snížit závislost na neobnovitelných zdrojích, zmírnit důsledky změn klimatu a vytvořit nová pracovní místa zejména ve venkovských oblastech (COM(2018) 673 final).

Zatímco státy západní a severní Evropy už své strategie bioekonomiky vytvářejí nebo aktualizují, státy střední a východní Evropy jsou teprve na počátku tohoto procesu. BIOEAST je iniciativa zemí střední a východní Evropy pro znalostní zemědělství, akvakulturu a lesnictví v oblasti bioekonomiky. Poskytuje společný strategický rámec výzkumu a inovací zaměřený na vytvoření trvale udržitelného sektoru bioekonomiky. Jedná se o otevřenou iniciativu založenou Ministerstvy zemědělství zemí Visegrádské skupiny (Česká republika, Slovensko, Maďarsko a Polsko), ke kterým se přidalo dalších sedm zemí (Bulharsko, Chorvatsko, Rumunsko, Slovinsko, Litva, Lotyšsko a Estonsko). Iniciativa je podporována ze strany Evropské komise. Vy-

tvořením společné Strategické výzkumné a inovační agendy (Strategic Research and Innovation Agenda – SRIA), účastí na relevantních aktivitách a akcích, které mají za cíl odstranit rozdíly v oblasti výzkumu a inovací v Evropě a rozvinutím excelence v regionech s nízkou výkonností v oblasti výzkumu, vývoje a inovací, dojde k rozšíření účasti subjektů v projektech Horizon 2020, Horizon Europe a přispěje k rozvoji evropského výzkumného prostoru v oblasti bioekonomiky. Z důvodu nutnosti sladění priorit v oblasti výzkumu a inovací bylo založeno pět makroregionálních tematických pracovních skupin založených na hodnotových řetězcích, které pokrývají celé výzkumné a inovační potřeby:

1. Lesní hodnotový řetězec (TWG Forestry Value Chain);
2. Udržitelné výnosy a agroekologické zintenzivnění (TWG Sustainable yields and agroecological intensification);
3. Bioekonomie založená na pitné vodě (TWG Fresh water based Bioeconomy);
4. Potravinářské systémy (TWG Food systems);
5. Bioenergie a biomateriály (TWG Bioenergy and New Value Added Materials).

První setkání pracovní skupiny TWG Bioenergy se uskutečnilo 10. října 2019 v Soproni (Maďarsko) po workshopu na téma Bio-Huby jako klíč k úspěšné integraci dodávek biomasy pro bioenergie v rámci bioekonomiky, společně pořádaný IEA Bioenergy Task 43 a BioEast Iniciativou (pracovními skupinami TWG Bioenergy and Biomaterials a TWG Forestry). V rámci workshopu byly prezentovány úspěšné příklady výroby biomasy, její logistiky a sítě distribučních míst k vývoji řešení

pro spolehlivou výrobu a dodávku vysoce kvalitní biomasy pro energii. Inovační příklady vybrané pro tento workshop ukázaly, jak lze biomasu pro využití v bioenergii vyrábět a distribuovat udržitelně a jak lze efektivně využívat organický odpad. Cílem workshopu bylo vytvoření rámce pro úspěšné vytvoření Bio-Hubů pro podporu bioekonomiky. Pro prezentované stávající Bio-Huby byly účastníky workshopu identifikovány a analyzovány silné a slabé stránky, příležitosti a hrozby (SWOT analýza). Workshop měl proaktivní formát sestávající z dynamiky výměny prezentací a práce ve skupinách.

Setkání pracovní skupiny zahájili dr. Biljana Kulišić – jmenovaná koordinátorka pracovní skupiny, Barna Kovacs – generální tajemník iniciativy BioEast a Nikša Tkalec – asistent chorvatského ministra zemědělství. Byl prezentován návrh „Terms of reference“ ve formě, která dává hlavní představu o tom, jakým způsobem jsou bioenergie vnímány tematickou pracovní skupinou Bioenergie. Účastníci byli vyzváni k předkládání připomínek, aby ToR byl upraven v souladu s národními potřebami a vizemi všech členských států iniciativy BioEast. Ivona Hulenić, sekretářka TWG Bioenergie

provedla účastníky shromážděným portfoliem odborníků a vyzvala k doplnění případně i průběžné aktualizaci portfolia. Cílem portfolia je představit odborné zázemí, odborné znalosti, stěžejní projekty a oblast zájmů. Bude sloužit pro navazování kontaktů, posouzení přínosu, kapacit a zájmů pro rozvoj SRIA. Generální tajemník Barna Kovacs, stále zastoupení Maďarska při EU, vyzdvihl nutnost zapojení nejen zástupců výzkumných institucí, ale i nezbytnost aktivní podpory ze strany zástupců z jednotlivých ministerstev (zemědělství a výzkumu), kteří jsou rovnocenným partnerem pro jednání s Evropskou komisí. Barna Kovacs spolu s doktorkou Kulišić navrhli zvážit nalezení vhodné externí finanční podpory, která by členům pracovní skupiny umožnila financovat pravidelná setkávání. V rámci pracovní skupiny byla rovněž distribuována Iniciativa jednoho hektaru a Farm and Forestry Carbon Initiative s možností k vyjádření svých návrhů a připomínek k těmto dokumentům.

Účastí na pracovním setkání TWG Bioenergie byly navázány kontakty se členy pracovní skupiny. Členové skupiny nastavili způsob komunikace, stanovili četnost pravidelných online setkání i způsob hlasování o termínu následujících setkání.

Obr. 1

První setkání tematické pracovní skupiny Bioenergy and New Value Added Materials

Poděkování

Tento článek vznikl s podporou projektu LTI17006 „Podpora české účasti výzkumných organizací agrárního sektoru v mezinárodním výzkumu“, program INTER-EXCELLENCE, podprogram INTER-INFORM VES17.